

Asia: VN/12128/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Luonnonsuojelulain lukukohtaiset kommentit

1 luku Yleiset säännökset

Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee uutta luonnonsuojelulakia.

Lain tavoitteet ovat selkeät. Erityisesti kiitämme ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen sisällyttämistä lakiin. Lisäksi on hienoa, että luontotyyppien ja lajien suojelu on mainittu rinnakkain, sillä elinympäristöjen suojelu on avain luonnon monimuotoisuuden säilymiseen. Esitämme, että luontotyytit olisi sisällytettävä myös luontovahinkojen soveltamisalaan lisäämällä 3 §:n (Määritelmät) kohtaan 6) uusi alakohta 5) " 7 luvussa tarkoitetuille uhanalaisille, suojelluille ja tiukasti suojelluille luontotyypeille".

Olemme tyytyväisiä, että varovaisuus- ja selvilläoloperiaate on kirjattu selvästi lakiin.

2 luku Luonnonsuojelun viranomaiset ja muut toimijat

-

3 luku Luonnonsuojelusuunnittelu

Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma on hyvä päivitys, joka vahvistaa luonnonsuojelun suunnitelmallisuutta. Jatkossa tulisi arvioida tarvitaanko ohjauskeinoksi ilmastolain mukainen suunnittelulaki, jolla voidaan vaikuttavammin turvata luonnon monimuotoisuutta. Ilmastolaissa on muun muassa vuosilukutavoitteita ilmastokriisin ratkaisuun.

4 luku Luonnon monimuotoisuuden suojelun ja hoidon tukeminen

-

5 luku Euroopan yhteisön Natura 2000 -verkosto

-

6 luku Luonnonsuojelualueet

44.2 §:n kohtaan 7) esitämme lisäystä: " ... arvokas, ennallistamiskelpoinen tai sijainniltaan ekologisessa verkostossa niin tärkeä, että..." Lisäys mahdollistaisi nykyään luonnontilaltaan vaatimattomien, mutta tulevaisuudessa ja/tai ennallistamisen avulla potentiaalisten alueiden sisällyttämisen luonnonsuojelualueverkostoon ja parantaisi näin luonnonsuojelualueiden kytkeytyneisyyttä.

45 §:ssä kansallispuiston vähimmäispinta-ala voisi esitetyn 3000 ha sijaan olla 1000 ha kuten nykyisessäkin laissa, joskin kansallispuistoja perustettaessa tulisi pyrkiä mahdollisimman laajaan ja yhtenäiseen kokonaisuuteen.

Kiitämme päivityksestä, jonka perusteella kansallis- ja luonnonpuistoissa ei saa harjoittaa malminetsintää. Myös §63 Luonnonsuojelualueen heikentämisen hyvittämisestä ansaitsee kiitoksen.

7 luku Luontotyyppien suojelu

66 § Uhanalaisen luontotyypin huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa myöntäessä:

Soveltamisalaan tulee lisätä myös ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja metsänkäyttöilmoitukset sekä MRL:n katu- ja puistosuunnitemat, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat.

8 luku Eliölaajien suojelu

76 § Uhanalaisten lajien huomioon ottaminen lupaa tai suunnitelmaa hyväksyttäessä:

Soveltamisalaan tulee lisätä myös ympäristönsuojelulain mukaiset ilmoitukset ja metsänkäyttöilmoitukset sekä MRL:n katu- ja puistosuunnitemat, rakennus-, toimenpide- ja maisematyöluvat.

9 luku Vaihanta, maahantuonti ja maastavienti

-

10 luku Maiseman suojelu ja hoito sekä luonnonmuistomerkit

-

11 luku Ekologisen kompensaation toteuttaminen

§99 Hyvittämisen kriteereissä olisi vaatimuksena oltava, että uhanalaiseen luontotyyppiin tai lajin elinympäristöön kohdistuva heikennys on hyvitetävä saman lajin elinympäristöön tai samaan luontotyyppiin kohdistuvin toimenpitein siten, että heikennyksestä huolimatta suojelutaso paranee. Tavoitteena tulisi siis olla nettopositiivisuus hyvityksen jälkeen.

Kolmen vuoden määräaika heikennyksen ja hyvittävien toimenpiteiden toteutuksen välillä on liian pitkä. Hyvittävät toimenpiteet olisi aloitettava jo ennen heikennyksen toteutumista, jolloin esim. lajeilla on mahdollisuus siirtyä turvaan heikennyksen tieltä.

12 luku Alueiden hankinta luonnonsuojelutarkoitukseen ja korvaukset

-

13 luku Luonnonsuojelun tiedonhallinta ja päätöksistä tiedottaminen

-

14 luku Luonnonsuojelun valvonta, hallintopakko ja rangaistukset

-

15 luku Muutoksenhaku

-

16 luku Voimaantulosäännökset

-

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Huomiot muutoksista, joita on ehdotettu muihin lakeihin

Metsälaki

Metsälain uudistaminen on välttämätöntä, sillä nykyinen lain puitteissa ei ole onnistuttu pysäyttämään luontokatoa metsissä.

Metsälain 10 §:ään tulee lisätä ainakin

f) varpukorvet, joiden ominaispiirteitä ovat erirakenteinen kuusivaltainen puusto sekä vaihtelevan varpukasvillisuuden vallitsevuus; sekä

g) korpirämeet, joiden ominaispiirteenä on erirakenteinen yleensä mäntyvaltainen puusto sekä metsä- ja suovarpujen vallitsevuus;

Lisäksi metsälain 10 §:n kohteiden pienialaisuuden ja selvärajaisuuden vaatimukset on poistettava.

Kesähakkuita koskevan EUTI:n tuomion 4.3.2021 yhdistetyssä asiassa C-473/19 ja C-474/19 toimeenpano vaatii toimeenpiteitä metsälain puolella rajoitusalueiden ja -aikojen osalta.

Metsälakiin tulee lisätä kansalaisten ja ympäristöjärjestöjen osallistuminen ja muutoksenhaku.

Vesilaki

Vesilain luontotyyppien "luonnontilaisen kaltaisuuden" soveltamisalaa ei tule esitetyllä tavalla supistaa.

Kaivoslaki

Kaikki luonnonsuojelualueet (vanhat ja uudet, valtion ja yksityiset) ja muutkin kuin luonnonsuojelulailta suojellut Natura 2000 -alueet tulee merkitä 7 §:ään malminetsinnältä kielletyiksi alueiksi.

Luonnonsuojelulain uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen

Miten lakiehdotus kokonaisuutena vastaa sille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseen?

Lakiehdotus vastaa pääosin hyvin asetettuihin tavoitteisiin. Lain valmisteluprosessi oli hyvä. Siinä lähdettiin tutkimuksista ja ilmiöistä ja edettiin vasta sitten pykälämuutoksiin. Näin esitys on tieteellisesti hyvin perusteltu. Luvut ovat selkeät. Olennaista olisi päivittää muita luonnon- ja ympäristönsuojeluun liittyviä lakeja, jotta ne saataisiin vastaamaan luonnonsuojelulain henkeä.

Ilmastonmuutoksen hillintä

Miten näette ilmastonmuutoksen hillinnän luonnonsuojelulain ehdotettuna tavoitteena?

Ilmastonmuutoksen hillintä luonnonsuojelulain tavoitteena on hyvä asia. Ilmastonmuutos ja luontokato kulkevat käsi kädessä, joten on hyvä, että ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen on sisällytetty lakiin.

Ilmastonmuutosta voidaan hillitä tehokkaasti monilla luonnonsuojelun keinoilla, esim. perustamalla uusia luonnonsuojelualueita hiilinieluisiksi, ennallistamalla soita ja säilyttämällä suojelumetsien hiilivarastoa. Ilmastonmuutoksen huomioiminen olennaisena luonnonsuojelun perusteena ja luonnonsuojelun tarvetta lisäävänä ilmiönä on välttämätöntä tämän lain päätavoitteen, luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisen, saavuttamiseksi.

Ekologisen kompensaation eli luonnonarvoille aiheutuvien heikennysten hyvittäminen

1) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat luonnonsuojelulain tavoitteiden saavuttamiseen?

Ekologinen kompensaatio on hyvä lisä luonnonsuojelun keinovalikoimaan.

Kompensoinnin toteuttamisessa tulee kuitenkin olla erittäin huolellinen. Huolenamme on, että kompensoinnin mahdollisuus voi lisätä poikkeuslupien myöntämistä alueille, joille poikkeuslupia ei pitäisi alunperinkään myöntää. On olemassa asioita, jotka eivät ole kompensoitavissa.

Kompensointivelvoitteiden noudattamista on seurattava ja kompensoinnin vaikutuksia tulee arvioida kohtuullisin väliajoin.

2) Miten ehdotettavat ekologisen kompensaation säännökset vaikuttavat toimialojen suunnittelemiin hankkeisiin?

Kompensointi aiheuttaa väkisinakin kustannuksia, jolloin ekosysteemien ja luonnonympäristöjen taloudellinen arvo saadaan huomioitua hankkeissa nykyistä paremmin. Kompensaatiovelvoite

kannustaa toimialoja pohtimaan hankkeen kokonaishyötyä myös luontoympäristön säilymisen näkökulmasta ja ohjaamaan toiminnot luontoarvoiltaan vaatimattomammille alueille.

Kompensaatiosuunnitelman tulee sisältyä hankesuunnitelmaan ja kompensatiotoimenpiteet tulee olla tiedossa tai toteutettuna jo ennen kuin heikentävät toimet aloitetaan. Mahdollisia kompensatiokohteita voitaisiin kerätä luonnonsuojeluviranomaisen ylläpitämään tietokantaan.

Malminetsintä luonnonsuojelualueilla

Pidättekö tarkoituksenmukaisena rajoittaa malminetsintää luonnonsuojelualueilla

1) ehdotetulla tavalla poistamalla viranomaisen mahdollisuus myöntää lupa malminetsintään valtion luonnonsuojelualueilla?

Malminetsinnän ja -louhinnan rajoittaminen luonnonsuojelualueilla on tarkoituksenmukaista luonnon- ja ympäristönsuojelun kannalta. Viranomaisen luvan myöntämismahdollisuuden poistaminen on hyvä alkua, mutta ei vielä riittävän kattava. Malminetsintäkiellon tulee olla voimassa heti myös kaikilla suojelualueilla (myös ennen tämän lain voimaantuloa perustetut ja yksityiset suojelualueet) ja Natura 2000 -alueilla.

2) muulla tavalla (miten)?

-

Muut huomiot

Muita huomioita esityksestä

-

Rosberg Ina
Etelä-Hämeen luonnonsuojelupiiri